

Justiitsministeerium
Suur-Ameerika 1
10122 Tallinn

Teie 06.11.2019 nr 10-4/6235-1

Meie 04.12.2019 nr 4/268

Arvamuse esitamine direktiivide 2019/770 ja 2019/771 ülevõtmise valikute kohta

Lugupeetud Tõnis Saar

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (edaspidi: Kaubanduskoda) tänab Justiitsministeeriumit võimaluse eest avaldada arvamust kahe järgneva direktiivi ülevõtmise valikute kohta:

1. Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2019/770 digisisu üleandmise ja digiteenuste osutamise lepingute teatavate aspektide kohta, (edaspidi: digitaalse sisu direktiiv) ja
2. Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2019/771, kaupade müügilepingute teatavate aspektide kohta, millega muudetakse määrust (EL) 2017/2394 ja direktiivi 2009/22/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv 1999/44/EÜ, (edaspidi: kaupade direktiiv).

Tutvustasime nimetatud direktiivide ülevõtmise valikuid läbi Kaubanduskoja infokanalite ka oma liikmetele ning järgnevalt esitame saadud tagasiside põhjal kommentaarid ja ettepanekud valikute kohta.

Vallasasjade müük

1. Ettevõtja vastutuse tähtaeg

Kaupade direktiivi artikli 10 lõike 1 kohaselt vastutab müüja tarbija ees mittevastavuse eest, mis oli olemas ajal, mil kaup üle anti ja mis ilmneb kahe aasta jooksul pärast kauba üleandmist. Artikli 10 lõige 3 võimaldab aga liikmesriikidel jätta kehtima või kehtestada sellest pikem tähtaeg.

Kaubanduskoda ei poolda müüja vastutuse tähtaja pikendamist, kuivõrd see paneks ettevõtjad tänasest veel keerulisemasse olukorda. Osade kaupade puhul on ka praegu kehtiv kaheaastane vastutuse tähtaeg liiga pikk kauba mittevastavuse põhjuste tuvastamiseks. Näiteks on jalanõude puhul pika aja möödudes keeruline välja selgitada, kas jalanõudel tekkinud puudus oli kauba üleandmise hetkel juba olemas või tulenes see jalatsite kasutamisest. Sarnaseid kaupu on veelgi ning pikema vastutuse tähtaja kehtestamine ei ole meie hinnangul mõistlik.

2. Vastutus kasutatud kauba puhul

Kaupade direktiivi artikli 10 lõike 6 kohaselt võivad liikmesriigid sätestada, et kasutatud kauba puhul võivad müüja ja tarbija kokku leppida lepingutingimustes, mis näevad ette lühema vastutuse tähtaja või aegumistähtaja, tingimusel et tähtaeg ei ole lühem kui üks aasta.

Ettevõtjatelt saadud tagasisidest nähtub, et sellise erireegli kehtestamine võib kasutatud asjade puhul olla asjakohane, kuivõrd tegu võib olla olemuslikult juba kulunud asjadega ning kaheaastane vastutuse tähtaeg võib seada tarbija ootusi kauba kvaliteedi ja omaduste osas liiga kõrgele. Samal ajal, kui reaalselt võib olla kauba esmasest üleandmisest ja kasutama hakkamisest möödas enam kui kaks aastat ning asjal võivad esineda just kulumisest tekkinud vead. Niivõrd pika aja möödudes võib aga teatud kaupade puhul puuduse tekkepõhjuste tuvastamine olla küllaltki komplitseeritud.

3. Tõendamiskoormise tähtaeg

Kaupade direktiivi artikli 11 lõike 1 kohaselt eeldatakse, et nõuetele mittevastavus, mis ilmneb ühe aasta jooksul alates kauba üleandmisest, oli kauba üleandmise ajal olemas, välja arvatud juhul, kui tõestatakse vastupidist või kui see eeldus on vastuolus kauba või mittevastavuse olemusega. Artikli 10 lõikes 2 on aga nähtud liikmesriikidele ette võimalus kehtestada üheaastase ajavahemiku asemel kaheaastane ajavahemik alates kauba üleandmisest.

Kaubanduskoda ei poolda müüja tõendamiskoormise tähtaja pikendamist kahe aastani. On ilmne, et mida pikemalt kaupa kasutatakse, seda suurem on tõenäosus, et kaubale tekivad kulumisest tulenevad puudused. Seega võib pikema tõendamiskoormise tähtaja kehtestamine kaasa tuua ka suurema arvu olukordi, kus tarbija pöördub puudustega kauba tõttu ettevõtja poole ning ettevõtja peab tegema (nii rahalisi kui ajalisi) kulutusi tõendamaks, et kauba üleandmise hetkel vastavat puudust ei olnud, vaid see tekkis asja kasutamisest või muul põhjusel. Kaubanduskoda ei pea seda aga põhjendatuks.

4. Lisaks eeltoodule saime vallasasjade müüjatelt tagasisidet, et tarbija teavitamiskohustus kauba mittevastavusest tuleks alles jätta. Ühtlasi ei näe

ettevõtjad vajadust müügilepingute puhul kauba tagastamist ja tagasimaksete tegemist seaduses senisest täpsemalt reguleerida.

Digitaalse sisu võõrandamine või digitaalse teenuse osutamine

5. Andmete töötlemise nõusolek sisu või teenuse saamiseks

Digitaalse sisu direktiivi kohaldamisalasse kuuluvad ka sellised lepingud, mille puhul annab tarbija digitaalse sisu või teenuse saamiseks ettevõtjale enda isikuandmeid.

Ettevõtjatelt saadud tagasisidest nähtub, et kuigi osad ettevõtjaid leiavad, et selliseid lepinguid tuleks käsitleda võlaõigusseaduses tasuliste vastastikuste lepingutena, on ka neid, kes sellist lähenemist ei poolda ning näevad probleeme vastava lähenemise rakendamisel praktikas. Muu hulgas on viidatud probleemile, et mõnedes olukordades ei saa kontrollida andmete õigsust ja seega ka kohustuse täitmise vastavust lepingu tingimustele. Peamine murekoht on aga just andmete töötlemise nõusoleku tagasivõtmine isikuandmete kaitse üldmääruse (edaspidi: GDPR) valguses. GDPR-i artikli 7 lõike 3 kohaselt on tarbijal õigus enda isikuandmete töötlemiseks antud nõusolek igal ajal tagasi võtta. Nõusoleku tagasivõtmise õigus seab kahtluse alla, millised on ettevõtja õigused olukorras, kus tarbija võtab oma isikuandmete töötlemiseks antud nõusoleku mingil hetkel tagasi. Selle kitsaskoha lahendamiseks pakuti ühe võimalusena, et lepinguga lepitakse kokku kindel aeg, mille jooksul tarbija nõusolek kehtib (nõusoleku tähtajalisus). Nõusoleku tagasivõtmisel enne vastava perioodi möödumist, lõppeb ka edaspidine sisu kättesaadavus. Siiski rõhutame, et teema vajab täiendavat põhjalikku analüüsi ja erinevate alternatiivide kaalumist.

6. Vastutuse tähtaeg

Tagasisidet andnud ettevõtjad on seisukohal, et ettevõtja vastutuse tähtaeg digitaalse sisu või teenuse lepingutingimustele mittevastavuse korral peaks olema sarnaselt tavakaubale kaks aastat, mitte pikem. Ka antud teenuste puhul võib ettevõtjate hinnangul isegi kaks aastat olla liiga pikk aeg. Seda eelkõige olukordades, kus toimuvad jooksvad täiendused ja arendused (nt mängud), kuivõrd nende puhul on keerukas tuvastada probleemi tekkimise põhjust. Seega ei ole mõistlik kehtestada veel pikemat tähtaega kui kaks aastat. Digitaalse teenuse pideva osutamise või digitaalse sisu pideva üleandmise korral võiks see tähtaeg olla seotud teenuse osutamise või üleandmise perioodiga.

7. Kaubanduskojale laekunud tagasiside kohaselt ei pea ettevõtjad oluliseks digisisu või –teenusega pakettlepingutele täiendavate reeglite sätestamist Eesti õiguses seoses sellega, kuidas mõjutab ühe elemendi lõpetamine teisi elemente.

EESTI
KAUBANDUS-
TÖÖSTUSKODA

Loodame, et peate võimalikuks meie seisukohti arvesse võtta. Vajadusel oleme valmis neid ka lähemalt selgitama.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Mait Palts
Peadirektor

Koostanud: Kristina Jerjomina Kristina.Jerjomina@koda.ee 604 0071